

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Field Spaniel

Versjon 1

Gyldig 01.01.2023 (utarbeidet 08.02.2017)

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	5
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Effektiv populasjonsstørrelse	6
Innavlsgrad	6
Bruk av avlsdyr.....	7
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	7
Prioritering og strategi for å nå målene	7
Helse.....	8
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	8
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	8
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	8
Prioritering og strategi for å nå målene	9
Mentalitet og bruksegenskaper	9
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	9
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	10
Atferd	10
Atferdsproblemer	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	10
Eksteriør	10
Eksteriørbedømmelser.....	10
Overdrevne eksteriørtrekk.....	12
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	12
Prioritering og strategi for å nå målene	13

Oppsummering.....	13
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	13
Plan for videre arbeid i klubben.....	13

Innledning

Field Spaniel rasen har hittil ikke hatt egen RAS. Pga av økende interesse for rasen ser field spaniel eiere grunn til å lage egen RAS, og ikke bare henvise til RAS i Sverige.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Navnet field spaniel betyr rett og slett landspaniel, i motsetning til vannspaniel. I samme gruppe finnes også forfedrene til blant andre springer- og cockerspaniel. De andre rasene skilte seg ut etterhvert og til slutt var det de store ensfargede hundene igjen som la grunnlaget for dagens field spaniel. Første gangen det skrives om field spaniel er i 1867 i boken "The dogsofthe British Isles". I begynnelsen ble spaniel variantene betraktet som en og samme rase. Krysningervalper registrertes der de passet inn. Cocker og field spaniel skiltes på en vektgrense på ca. 12kg.

Etterhvert begynte man å krysse inn andre raser for spesielle formål; irsk setter for å få lengre ben, vannspaniel for å få bedre anlegg for vannapport, sussex for mer masse og engelsk springer spaniel for sin hurtighet. Så langt var alt vel, men da det ble en motesak å stille ut lange og lave field spaniel, ble resultatet mindre bra. Basset ble krysset inn og det resulterte i ekstremt tunge, korte- og krumbente hunder, som ofte var høyere bak enn fremme. Disse variantene tiltalte ikke jegerne og registreringstallene sank drastisk på 1910-tallet.

Etter første verdenskrig begynte mer høybente fieldspaniels å vinne på utstillinger igjen. Med innkryssing av springer spaniel ble rasen en "normal" og ganske populær spaniel. Den engelske raseklubben, Field Spaniel Society, ble etablert i England i 1923 for å ivareta interessen for rasen.

I forbindelse med 2.verdenskrig kom neste krise for rasen, som på det tidspunkt var nesten utdødd. Av den lille stammen vi vet fantes igjen og hvor alle dagens fielder stammer fra, var det kun fire hunder. Begge hannhundene var kullsøsken, den ene tispene var deres tante og den andre tispene var avkom etter deres morfar som hadde parret sin egen søster.

Under 1950-tallet fikk avlsinteressen ny fart. Interessen for rasen gjenoppstod og man krysset enda en gang inn springer spaniel. Denne gang for å begrense innavlen. I løpet av 1970-tallet ble det registrert ca. 30 hunder pr. år i England. Under 80- og 90-tallet steg tallet ytterligere. Registreringstallene i 2015 var på 46stk og for 2016 80stk.

Altså er rasen fremdeles en veldig liten rase. Til tross for den snevre avlsbasen har man lyktes i å holde kvaliteten høy. Jaktegenskapene er vel bevart og hunden fungerer som en utmerket familiehund.

Rasens historie i Norge

Historien er litt usikker hvor den begynner, da de første opplysninger ikke er dokumentert. I 1920-årene var det påmeldt en cocker, kalt Sancho, på utstilling i Norge, men denne hunden mente dommeren at var en field spaniel. For dem som har lest den opprinnelige historien om field spanielen i England (se boken til Stig Arne Kjellebold – Spaniel Boken og Peggy

Grayson's "The History and Management of Field Spaniel"), ble spanielene rasebestemt etter farge og størrelse. Dvs. at et kull ikke nødvendigvis bare bestod av fielder. For å bevare rasen i England har det også blitt krysset inn flere spaniel raser inn i Fielden. Det kan ha kommet inn field spaniels til Norge som "reisegods" fra England uten at disse har blitt omregistrert. Andre har også påstått at de har hatt field spaniels uten at det er dokumentert. Det kan tyde på at det ble avlet på noen av de første fieldene som kom til Sverige uten at disse valpene ble registrert.

Etter det må vi helt frem til 1979 for å få sikre opplysninger om field spaniels i Norge. Da ble en engelsk hannvalp importert og også vist på utstillinger. Året etter kom en tisperalp fra England. Det ble ingen avkom etter disse hundene.

Deretter kom en ny hannvalp fra England i 1985, og året etter to søsken også disse fra England. I 1989 kom to tisper (kullsøsken) fra Sverige, der den ene ble Norges første liver roan. Samme år kom to kullsøsken fra England og tispene ble mor til det første kullet i Norge.

I 1990 kom ble 3 field tisperalper fra Sverige. Og flere har det blitt siden.

I 1994 kom den første sorte fielden (tisper) fra England.

I 2000 kom den første lever tan- fielden (hann) fra Sverige.

I 2007 kom den første black tan fielden (tisper) fra Sverige.

I 2008 ble den første blue-roan fielden(hann) født i Norge.

Norge har nå importerer fra Sverige, England, Finland og Frankrike, i tillegg til de få kullene som er født her.

Det er flere planlagte kull fremover, så det kan se ut som fielden etter hvert vil få norske avkom her til lands. Fra 2010 til 2016 er det kun blitt brukt svenske hanner til kull som er født i Norge.

Overordnet mål for rasen

Overordnet mål er å avle frem rasetypiske, friske og velfungerende hunder som beholder rasens jakt- og bruksegenskaper.

Den genetiske variasjonen er liten, så et godt internasjonalt samarbeid er nødvendig for å opprettholde rasen. Da hovedtyngden av norske fielder kommer fra Sverige som er kjent i Europa for å ha sunne og friske hunder, har Norge et godt grunnlag. Det er viktig å følge med helsen og ikke gjøre bruk av importer med helsestatus som ikke er av den kvaliteten som ønskes.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Fra 2007 til 2016 er det importert 30 fielder til Norge. I tillegg er det i samme 10-årsperiode født 39 valper her.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

År	Foreldre (Far/Mor)	Kullstørrelse	Hanner	Tisper
1992	RhiwlasNeutical Buoy RhiwlasHaf	5	1	4
1994	RhiwlasOffas Pool Pentwyn's Evelina	4	1	3
1996	Pentwyn's Sebastian Winterbourne Lovage at Diddiwedd	5	4	1
2008	Fieldstar Marco Winterbourne Dream Catcher	8	6	2
2010	Maxfield Dante Winterbourne Mountain Dew	7	2	5
2011	Winterbourne Italian Stallion Winterbourne Dream Catcher	11	5	6
2015	Sandscape Highland Light Hasaty's Capri	8	2	6
2015	Winterbourne Bang A Boomerang Winterbourne Fairy Tale	5	1	4
	Gjennomsnitt kullstørrelse	5,6		

Norge ligger på gjennomsnittet med Sverige de to siste år.

Tall fra Sverige viser følgende kullstørrelse:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gjennomsnittlig kullstørrelse/ Antall valper	3,5	4,2	2,8	4,4	4,1	3,1	6,3	5,5/11	6

Effektiv populasjonsstørrelse

I de siste 10 år er det bare brukt 4 tisper og 1 hann i avl. 1 av tispene er norskoppdrettet, de andre er svenske importere. Hann hunder som er brukt er svenske, bortsett fra 1 import fra USA som er registrert i Sverige.

Innavlsgrad

Av de 8 kullene som er født her i Norge til nå har innavlsgraden vært lav.

År	Foreldre (Far/Mor)	Kullstørrelse	Innavlsgrad
1992	RhiwlasNeutical Buoy RhiwlasHaf	5	1,953%
1994	RhiwlasOffas Pool Pentwyn's Evelina	4	0,195%
1996	Pentwyn's Sebastian Winterbourne Lovage at Diddiwedd	5	0,977%
2008	Fieldstar Marco Winterbourne Dream Catcher	8	0,195%

RAS for Field spaniel

2010	Maxfield Dante Winterbourne Mountain Dew	7	1,758%
2011	Winterbourne Italian Stallion Winterbourne Dream Catcher	11	3,714%
2015	Sandscape Highland Light Hasaty's Capri	8	0,000%
2015	Winterbourne Bang A Boomerang Winterbourne Fairy Tale	5	4,01%
	Gjennomsnitt innavlsgrad		1,60%

Til sammenligning ligger innavlsgraden i Sverige fra 2007-2013 på 2,8%.

Bruk av avlsdyr

Antall registrerte valper 2010 til 2015 er 21 stk. 5% av dette gir 1,05. I hht NKK's bok om Genetikk, Avl og Oppdrett bør minimumsgrensen for effektiv populasjon ligge på 60-70 effektive individer. Field spanielen er langt unna dette tallet.

Oppdrettere må derfor være bevisst på genetisk variasjon av sunne og friske dyr.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

For å kunne drive avl i en så liten rase som field spanielen er her i Norge, er vi nødt til å samarbeide med spesielt Sverige. De fleste av aktive field eiere er også medlemmer av den svenske field spaniel klubben og har arbeidet etter deres RAS. Sverige har gjennom en årrekke med bevisst avlsstrategi klart å beholde sunne field spaniels, noe som er kjent i Europa og USA.

Av de tispene som har vært brukt i avl i Norge er engelsk eller svenske importert bortsett fra en norskfødt. Hannene som er brukt bor stort sett i Sverige, bortsett fra Fieldstar Marco som er svensk født, men bor i Norge.

I de senere år er det hentet inn flere importert fra Sverige og Frankrike. Det er viktig å grundig sjekke helsen på hunder man tar inn med tanke på avl. Ikke alle land har like strenge avlskrav og det forekommer mer HD og øyesykdommer i andre land.

I andre land som USA og delvis England er hjerteproblem oppdaget. Dette er noe vi også bør ha i tankene for vårt avlsarbeid.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Langsiktige mål:

Fremme et godt internasjonalt samarbeid for å sikre sunne fielder og genetisk variasjon, slik at vi kan opprettholde lav innavlskoeffisient.

Prioritering og strategi for å nå målene

Spre informasjon til potensielle oppdrettere og valpekjøpere om mål og hensikt med RAS.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Field spanielen er generelt sett en frisk rase. I 2013 foretok Field spaniel klubben en spørreundersøkelse hvor de fikk inn 103 svar. Sammenstillingen av svarene som kom inn tyder ikke på noen alvorlige eller alarmerende problem innen rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

HD: Siste 10 år er 26 hunder røntget, med 24 frie, 1 C (3,8%) og 1 D (3,8%)

AA: Alle (6stk) røntgede hunder er frie.

Øyesykdommer: fra 2007-2017:

Uten anmerkning: 20

Retinal Dysplasi (RD): 2 påvist og 1 usikker.

Katarakt (ikke medfødt) mistenkt: 4 Påvist: 3 Moderat: 1 Usikker: 2

Ektrepion/Makroblefaron Påvist mild: 4

Entropion 0

L. Pectinatumabn/ FibraeLatae/Lamina : 1

Distichiasis/Ektopiske CillerPåvist : 3

Jursvulster: Jursvulster er kjent på rasen her i Norge. I en undersøkelse utført i Sverige i 2013 viste det seg at dette er kjent, men ble ansett som lav risiko. Pga. at de fleste i Norge er av svensk avstamming er det liten grunn til å tro annerledes for Norge foreløpig.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

I Norge har det vært problemer med å parre enkelte tisper eller at hannhundens interesse ikke har vært på topp. Dette er noe som Sverige også er kjent med.

Fielden er kjent som en ganske vanskelig rase når det gjelder parringsvillighet. Man kan mistenke at dette kan være begynnelsen på en innavlsdepresjon i rasen. Det er derfor viktig at alle oppdrettere av rasen tar et felles ansvar for å øke parringsvilligheten i fremtiden.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å kun anvende hunder som kan reproducere seg på naturlig måte.

Å sikre genetisk variasjon innenfor rasen.

Langsiktige mål:

Foreta en helsekartlegging på norske field spaniels for å se om det er noen endringer i helsen over tid.

Et godt internasjonalt samarbeid for å sikre sunne fielder og genetisk variasjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

Norsk Spaniel Klub har nylig vedtatt nye retningslinjer for avl der det fra NKK er krav om kjent øyenstatus på foreldredyr for registrering av valper.

Vi oppfordrer flest mulig til fortsatt å HD-røntge sine hunder.

Vi anbefaler at hunder som medisineres jevnlig for hud/allergi, ikke bør brukes i avl, selv om dette er lite kjent innen rasen.

Alle avldyr skal HD røntges og øyelyses før de brukes i avl slik som Norsk Spaniel klubb sine retningslinjer tilsier.

Aktive field eiere må gå foran som gode eksempler på at alle fielder bør øyelyses minst 1 gang og HD røntges. Oppdrettere må aktivt prøve å få sine valpekjøpere til å gjennomføre dette.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Antallet field spaniels som starter på jaktprøver, bruksprøver og MH beskrivelser er lavt, men har økende interesse. De senere årene har det blitt flere og flere som er aktive innen flere sportsgrener. Til tross for en liten rase her til lands har field spaniels deltatt i følgende grener:

- Jaktprøver
- Jaktanleggsprøve
- Blodspor/viltspor/godkjent ettersøkshund etter skadeskutt vilt
- Bruksprøve
- Lydighet
- Smeller/nosework
- Rally lydighet

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Field spanielen mest karakteristiske trekk er deres integritet. Det gjør at man får et inntrykk av verdighet. Den er sjelden en hund om øyeblikkelig og reservasjonsløst aksepterer hvem som helst. Fielden kan være reservert, men aldri sky! Den vil selv avgjøre hvem den vil omgås og gjerne ha tid på seg for å danne seg et bilde av personen. De er vare på signaler, men trenger en bestemt hånd. Med riktig behandling er den myk og vennlig og vil gjerne gjøre en til lags.

Den trives absolutt best i det fri, og unge fielder ser ut til å finne seg i utstillinger mest for at deres eier er med og ber dem om det. En field befaler man ikke, men ber den om å utføre en handling.

Fieldens adferd og mentalitet har endret seg gjennom de senere årene. Det virker som de ikke i samme utbredelse er like reserverte for ukjente personer som tidligere.

Innen field spaniel klubben har det vært diskusjoner om hva som er årsaken til dette. Det finnes teorier om at det er bevisst avl som har ført til mindre reserverte fielder. Det virker som at det er mindre toleranse av eks. reserverte hunder og at det derfor har skjedd en seleksjon.

For å beholde den mentaliteten som standarden beskriver, må man ha i tankene det de genetiske forutsetningene er viktige for hunden. Men også miljø, livstid og de livsforutsetninger valpen gis under oppveksten avgjør hvordan hundens mentalitet utvikles.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Beholde de gode jakt og bruksegenskapene til rasen.

Fortsette med bevisst avl for å selektere bort for reserverte hunder.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppfordre flere til å være aktive med sine fielder.

Opplyse om ønskede mål til potensielle oppdrettere.

Atferd

Atferdsproblemer

Noen individer kan være mer reserverte enn det som er ønskelig.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å kun avle på fielder med rasetyrisk temperament, og ikke avle på hunder som viser overdreven redsel eller aggressivitet.

Tilstrebe å kunne beholde den rasetyriske mentalitet og funksjon som ligger til grunn for rasen som en støtende- og apporterende fuglehund.

Prioritering og strategi for å nå målene

Å oppfordre field eiere til å MH teste sine hunder. Tilgjengelighetstest utføres nå på jaktanleggsprøver, men en MH test kan si noe mer om selve hunden.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Fielden er en stor spaniel med en stor dyp og kraftfull kropp, vel bekledd med silkeaktig pels. Balanse er nøkkelordet, fram- og bakdel må være i balanse og skal være sammenkoblet av en solid midtdel.

Hode

Fieldens hode skal klart skille seg ut fra alle de andre spanielrasenes hode. hode skal utstråle edelhet, eleganse og ha et klart kjønnspreg. Neseryggen skal ha en svak nobel romersk bøyning. I profil skal hodets underlinje vise en jevn bue fra nesetopp til strupe. Hodet skal hverken være for tynt og snipete eller for grovt og uedelt. Skallen skal være plan og en altfor rund eller grov skalle er ikke ønskelig. Kinnbensbuene bør ikke være for framtrædende. Bakhodet skal være klart markert med fremtrædende nakkeknøl.

Kjever/Bitt

Fieldens kjever kan av erfaring endre seg med alderen. Et korrekt saksebitt på en ung hund, kan rundt 7års alder plutselig ha endret seg til et tangbitt. Det er akseptabelt på en eldre hund.

Øyne

Øynenes farge harmoniserer oftest med pelsens farge hos de leverfargede. Hos hunder med tan-markeringer er det vanlig at øyefargen harmoniserer med de lysere tan-markeringene. En svart hund skal ha mørke brune øyne. Et hardt og stirrende blick er ikke ønskelig, derfor skal ikke øynene være for lyse hos enkelte av fargevariantene. Uttrykket skal være verdig, mykt og vennlig. Unge hunder har ofte lyse øyne som mørkner med alderen. Øynene er veldig viktige og skal aldri være runde, men en vel åpen mandelform. For løse øyekanter er ikke ønskelig.

Ører

Ørene skal være ansatte litt lavere enn øyets plassering. De skal ikke være for korte, men skal ha en passe lengde og være vel bepelset. Ørene skal være rullet utover for å gi det korrekte uttrykket. For høyt plasserte eller flate ører med et bredt ørefeste gir hodet et feilaktig uttrykk.

Hals

Fra hodet skal halsen være hvelvet i en myk bue ned mot nakken og videre mot skulderen. Tispene har ofte overflødig skinn over skuldrene og dette danner ofte en hudfold. Dette er rasetypisk og er ikke feil. Halsen skal være lang, sterk og muskuløs for å kunne muliggjøre apportering av store og tunge bytter.

Kropp

Field spanielen skal være en rektangulær bygget hund og skal derfor være lengre en høy. Rygglinjen skal være rett og sterk. Brystkorgen utgjør ca. 2/3 av kroppslengden. Avstanden mellom siste ribben og låret skal være ca. en håndsbredde. En for kort brystkorg henger ofte i sammen med en alt for rett skulder og dette er ikke ønskelig. Brystkorgen utvikles sent hos fielden, så en tynn brystkorg med tilhørende løse albuer er ikke uvanlig hos en ung field.

Ben/poter

Myke eller svake mellomhender forekommer i rasen. Det er akseptabelt på valper og veldig unge hunder, men aldri på en voksen hund. Franske fronter forekommer også i rasen og er ikke ønskelig.

Bevegelser

En field er bygget for å kunne forflytte seg i terrenget effektivt og utholdende under jakt. De skal ha effektive og majestetiske bevegelser. I utstillingsringen skal den vises i et tilpasset tempo. Et stresset, kort og trippende steg er ikke ønskelig.

Pels/farge

En overdrevet mengde pels er ikke noe som tilstrebes hos rasen. Fielden er en arbeidshund og pelsmengden er ikke avgjørende på en ellers bra hund. Tispene har stort sett alltid mindre pels enn hanhundene.

Godkjente farger er sort, leverbrun, roan eller noen av disse farger med tanmarkeringer. Hos ensfargede hunder er det tillatt med hvitt eller roan i brystet. Rent hvit og svart eller rent hvit og leverbrunt er uakseptabelt.

Hale

I dag når vi har ukuperte haler er det ikke uvanlig at halen bæres over rygglinjen. Halen bæres altså i eller under rygglinjen frem til kuperingsstedet for så å bøyes oppover. Dette er ikke feil. Dog skal halen frem til kuperingsstedet ikke bæres over rygglinjen. Fielden ble tidligere kupert ned til 1/3 av halen. Fielden har ofte en lang hale tilsvarende de andre spanielrasene.

Når standarden sier at halebevegelsene skal være livlige, henviser dette til når hunden arbeider i terrenget og ikke til utstillingsringen. Visse haleproblemer, slik som pelsfattige og såre haler, forekommer i rasen. Det er ikke tatt hensyn til halens lengde, form eller bepelsning i avlen, da avlsbasen er altfor liten for dette.

Størrelse/vekt

Både hanner og tisper skal i henholde til standarden har lik makehøyde, ca. 46cm og vekten skal være mellom 18 og 25kg. Men som innom de fleste raser forekommer det naturlig en størrelsesforskjell mellom kjønnene. Det er viktig med tydelig kjønnspreget både i kroppen og hodet. Field spaniel klubben utførte en måling av mankehøyden av ca. 50 hunder i 2005 og det viste en klar størrelsesforskjell mellom kjønnene.

Fra undersøkelsen ble gjennomsnitt høyde og vekt for en hann 47,1cm og 23kg, mens tispene var 44,7cm og 19kg.

Overdrevne eksteriørtrekk

Det er ikke ønskelig med for grove eller runde skaller. Pelslengden skal ikke være overdreven, da fielden er en arbeidshund.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi skal tilstrebe å beholde field spanielens nåværende eksteriør som en funksjonell jakthund.

Å motivere flere til å vise sine fielder på utstilling.

Å fortsette å samarbeide tett med Field Spaniel Klubben i Sverige.

Å bidra til at nye norske dommere får dommerkompandiet som FSK i Sverige har utarbeidet for rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

Godt samarbeid med den svenske field spaniel klubben, for å sikre norske field spaniels samme gode helse og eksteriør som de svenske er kjent for.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Sikre genetisk variasjon med rasetypiske sunne hunder.

Oppfordre alle eiere av field spaniels til å øyelyse og HD røntge sine hunder.

Oppfordre flere til å vise sine field spaniels på utstillinger og prøver.

Plan for videre arbeid i klubben

Foreta en kartlegging av helse hos norske field spaniels.